

Oversikt over samarbeidsarenaer og program

a) Oversikt over europeiske organisasjoner der fylkeskommuner i Østlandssamarbeidet er aktive

Gjennom medlemskap i europeiske regionale organisasjoner har norske fylkeskommuner bygd opp omfattende og viktige nettverk.

AER (Assembly of European Regions) ble etablert i 1985 og er en politisk interesseorganisasjon og en europeisk arena for regionale myndigheter fra hele Europa. Organisasjonen består av regioner i 35 land – både EU-medlemmer og ikke-EU-medlemmer. Sekretariatet er lokalisert til Strasbourg/Frankrike og Brussel/Belgia. Organisasjonen legger vekt på å;

- Styrke regionenes politiske rolle i utviklingen av Europa
- Legge til rette for interregionalt samarbeid og deling av beste praksis - utvikle samarbeidet om tjenesteytingen til innbyggerne på tvers av regioner
- Støtte opp om en stedsbasert politikktutvikling der lokale og regionale fortrinn og muligheter settes i fokus
- Se til at prinsippet om subsidiaritet (nærhetsprinsippet) legges til grunn i løsningen av oppgaver/problemer.
- støtte arbeidet med demokratibyggning på regionalt nivå
- Støtte regionene i globaliseringsprosessen og i arbeidet med utvidelsen av EU

AERs politiske prioriteter for perioden 2020 til 2025 er å:

- Fremme demokrati og god styring (governance)
- Støtte opp under territoriell samhörighet og stimulere til samarbeid
- Sikre en levedyktig framtid for innbyggerne gjennom fokus på Agenda 2030 og Parisavtalen
- Jobbe for et Europa med like muligheter

www.aer.eu

BSSSC (Baltic Sea States Subregional Co-operation) er en politisk nettverksorganisasjon åpen for alle regioner (fylker, amt, län, delstater, regionale kommuneforbund) i de ti landene rundt Østersjøen. BSSSC ble etablert i 1993 og organisasjonen skal tale regionenes sak og framme interesser overfor nasjonale myndigheter i de ulike landene samt overfor EUs institusjoner og europeiske organisasjoner. Østlandssamarbeidet har hatt formannskapet i BSSSC i to perioder - sist i perioden 2017 - 2019. Sekretariatet for BSSSC var da knyttet til sekretariatet i Østlandssamarbeidet. Formannskapet for perioden 2020 - 2021 er i Region Pommern i Polen. Østlandssamarbeidet deltar i troikaen (utgående, sittende og innkommende formannskap).

BSSSCs strategi mot 2030 legger bærekraftsmålene til grunn for alt arbeid. Økt regional og lokal medvirkning i Østersjøstrategien, EUs regionalpolitikk 2021 - 2027, ungdoms-

medvirkning og Nordlig dimensjon og samarbeid med Russland er gjennomgående tema i nettverksorganisasjonens arbeid. BSSSC har i sin arbeidsplan fokus på klima og en bærekraftig utvikling, transport og tilgjengelighet (transportkorridorer), kultur, kreative næringer og regional identitet, maritim politikk og HELCOM og smart spesialisering og bio-økonomi.

Årskonferansen for BSSSC er den viktigste møteplassen for regionale representanter (politiske og administrative) i Østersjøen. BSSSC har status som strategisk partner for den mellomstatlige sammenslutningen Østersjørådet (Council of the Baltic Sea States, CBSS) og samarbeider nært med andre organisasjoner for lokale- og regionale myndigheter i Østersjøen – bl.a. innenfor rammen av Østersjøstrategien. www.bsssc.com

CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions) er en pan-europeisk organisasjon etablert i 1973 med hovedsete i Renne i Frankrike og med kontor sentralt i Brussel. CPMR består av mer enn 150 medlemsregioner fra 24 land – innenfor og utenfor EU – og som til sammen representerer mer enn 200 mill innbyggere. CPMR er en sentral og vel anerkjent lobbyorganisasjon for regionale interesser i Europa, der målet er å sikre at EUs institusjoner og de nasjonale regjeringene tar hensyn til og lytter til regionenes interesser og synspunkt. Organisasjonen legger vekt på å utvikle de felles aktiva som medlemsregionene har ved sin maritime tilknytning, styrke de perifere regionenes interesser i forhold til sentrale deler av Europa og styrke regionenes innflytelse på europeisk utvikling. CPMR er en paraplyorganisasjon for seks geografiske kommisjoner, som innen sitt geografiske område arbeider med konkrete partnerskap og prosjekt. Østlandsfylkene har særlig lagt vekt på arbeidet i Nordsjøkommisjonen.

For CPMR er EUs regionalpolitikk – territoriell samhørighet (Cohesion), maritim politikk (Europe of the Seas), tilgjengelighet (transport og kommunikasjon) og energi og klima de mest sentrale temaområdene. I tillegg har CPMR fokus på regionalpolitikken og EUs langtidsbudsjett 2021-2027, governance (flernivåstyring og subsidiaritet), EUs framtid, makroregionale strategier, migrasjon og EUs naboskapspolitikk.

Foruten de geografiske kommisjonene har CPMR også ulike tversgående faggrupper/ arbeidsgrupper www.cpmr.org

Nordsjøkommisjonen (North Sea Commission - NSC) er et politisk samarbeid mellom regionale myndigheter rundt Nordsjøen. NSC består av medlemsregioner i 7 land (UK med Skottland og England, Belgia v/Flandern, Nederland, Tyskland, Danmark, Sverige og Norge). NSC ble stiftet i 1989 er en av de geografiske kommisjonene under CPMR. Nordsjøkommisjonen ble stiftet for å fremme og utvikle partnerskap mellom regioner i Nordsjøområdet.

Gjennom dialog og formelle partnerskap søker NSC å fremme felles interesser, spesielt i forhold til EU-institusjoner, nasjonale myndigheter og andre organisasjoner som arbeider med saker som er relevante for Nordsjø-regionen.

Norske representanter har vært meget aktive på mange felt, og ledet kommisjonen i perioden 2004-2012 ved tidligere fylkesordførere i Telemark (Gunn Marit Helgesen) samt i perioden 2015 - 2016 ved tidligere fylkesordførere i Hordaland (Tom Christer Nilsen). Fra juni 2016 har Østfold hatt visepresidentvervet i NSC (den ene av to).

NSC har fire faste temagrupper som utfører mye av arbeidet innen NSC. Disse gruppene jobber med saker som er relevante for samferdsel, marine ressurser, energi og klima samt attraktive og bærekraftige samfunn. www.cpmr-northsea.org

Euromontana er en tverrsektoriell organisasjon for samarbeid og utvikling i Europas fjellregioner. Målsettingen er å bidra til levende fjellregioner, en integrert og bærekraftig utvikling og høy livskvalitet for befolkningen i fjellbygdene. Nettverket ønsker en aktiv rolle i forhold til utvikling av en fjellpolitikk i EU. I tillegg legger de vekt på erfaringsutveksling og benchmarking. Fylkeskommunene Viken, Innlandet, Vestfold og Telemark og Vestland er medlemmer. www.euromontana.org

EuroCities er nettverket av europeiske storbyer som arbeider for at EU-institusjoner og medlemsland i større grad skal inkorporere en storbydimensjon i sine politiske initiativ. Den overordnede målsetningen er å bedre livskvaliteten for alle borgere og organisasjonen legger vekt på nettverksarbeid, lobbying og kampanjer. Organisasjonen har vel 130 medlemmer og består av 6 tematiske fora innfor områdene miljø, kultur, sosial, transport og mobilitet, IKT, økonomisk utvikling samt 40-50 arbeidsgrupper (sorterer under de ulike forumene for å gjøre spesielt arbeid). Oslo og Bergen er medlemmer fra norsk side mens Stavanger er assosiert medlem i miljøforumet. Byrådsleder er medlem i byrådet og Oslo leder for tiden arbeidsgruppene for avfall, aktiv aldring og hjemløshet. www.eurocities.eu

AEBR (Association of European Border Regions) omfatter 90 medlemmer som representerer mer enn 200 samarbeidende grenseregioner over hele Europa. AEBR har som målsetting å belyse grenseregionenes spesielle utfordringer, muligheter og hindringer en nasjonsgrense betyr for grenseregional utvikling – og presentere disse for nasjonale myndigheter. Arbeidet i AEBR er nært koblet opp til EUs territoriell samarbeid og Interreg programmene. Innlandet fylkeskommune er medlem i AEBR. www.aebr.net

STRING er et grenseoverskridende politisk samarbeid i den sør-vestlige delen av Østersjøen som strekker seg fra Oslo til Hamburg. Samarbeidet består av 13 medlemmer fra åtte regioner og fem sentrale byer i transport-korridoren fra Norge, Sverige, Danmark til Tyskland.

STRING samarbeidets visjon er å skape en mega-region på tvers av landegrenser. De jobber for å bli en globalt anerkjent grønn investerings-hub som leder an i utbygging av

infrastruktur som møter klimaendringene og skaper gode levevilkår i regionen. Oslo og Viken er medlemmer i STRING samarbeidet. Østlandssamarbeidet er observatør.

<https://stringnetwork.org/>

Scandria Alliance er et transportpolitisk samarbeid som bygger på Interreg Østersjøprosjektet Scandria2Act. Alliansen ble etablert våren 2019 og består av fem regioner i Norge, Sverige, Finland og Tyskland samt Turku by, Finland. Østlandssamarbeidet er partner på vegne av de fire fylkeskommunene. Viken er aktive i alliansen spesielt innenfor området grønn mobilitet og rent drivstoff. Scandria Alliance ledes for tiden av regionsamarbeidet Berlin- Brandenburg, Tyskland. Fokus er på grønn mobilitet/rent drivstoff, multimodal transport, grenseoverskridende infrastruktur og digitalisering.

<https://www.scandria-corridor.eu/index.php/en/alliance>

METREX er en organisasjon for europeiske storbyer og storbyregioner. Formålet er å dele erfaringer, kunnskap og ekspertise på viktige områder av felles interesse samt samarbeide om felles tiltak for å fremme byene/byregionenes rolle i samfunnsutviklingen. Metrex-nettverket utgjør en partner for europeiske institusjoner, forskningsmiljø, offentlige organisasjoner og andre nettverk – og har rundt 50 medlemmer. Oslo kommune og Viken fylkeskommune er medlemmer i METREX. www.eurometrex.org

EMA (European Metropolitan Authorities) er et europeisk nettverk for viktige byer og by-regioner. Nettverket fungerer som en hub og en plattform for byer/by-regioner med hensyn til samarbeid, deling av god praksis og for mobilisering innen en rekke viktige tema for byer/byregioner lokalt, i Europa og globalt. Nettverket er også et senter for ekspertise og erfaring innen governance. Oslo kommune og Viken fylkeskommune deltar i nettverket.

<https://www.metropolis.org/agenda/v-european-metropolitan-authorities-ema>

ARC (Airport Region Conference) er en organisasjon av regionale og lokale myndigheter i Europa som har en internasjonal flyplass i sitt område. ARC samler et bredt spekter av ekspertise i grensesnittet mellom lufttransport og lokal/regional politikk. Gardemoregionen er sammen med Viken fylkeskommune er medlem i ARC. www.airportregions.org

Under2 Coalition er et globalt nettverk av regionale myndigheter som har ambisiøse mål og handlingsplaner for et bedre klima – i tråd med Paris-avtalen. Viken fylkeskommune er partner i nettverket. <https://www.under2coalition.org/>

C40 er et globalt nettverk av 97 megabyer som jobber for å gjøre dristige valg for å bedre klimaet og bidra til en mer bærekraftig framtid for innbyggerne. Oslo kommune er medlem og C40 etablerte høsten 2020 et eget kontor i Oslo. <https://www.c40.org/>

CEMR (Council of European Municipalities and Regions) er en paraplyorganisasjon for nasjonale kommune- og regionforbund (KS'er). Organisasjonen har 46 medlemmer fra 32 land og er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for en samlet europeisk

kommunesektor. CEMR er politisk styrt og arbeider gjennom komiteer/arbeidsgrupper på ulike saksfelt - både politikutvikling og nytt EU-regelverk. Organisasjonen er en viktig aktør/lobbyorganisasjon inn mot EUs institusjoner, og arbeider gjennom uttalelser og posisjonspapirer. KS er medlem på vegne av en samlet norsk kommunesektor. www.ccre.org

b) Nasjonale nettverk/arenaer

Østlandssamarbeidet har på politisk nivå løpende kontakt med Utenriksdepartementets (UD) politiske ledelse (statsråd og statssekretær) og minister eller statssekretær i ulike regjeringer har opp gjennom årene hatt årlig møter med kontaktutvalget (nå representantskapet). Også statssekretær i Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har ved flere anledninger deltatt i møter med kontaktutvalgets medlemmer og/eller internasjonalt fagpolitisk utvalg.

Europapolitisk forum (EPF) er etablert som en politisk kontaktarena for dialog mellom UD og KMD (på statssekretærnivå) og politikere fra lokalt- og regionalt nivå og Sametinget i EU/EØS-saker. Østlandssamarbeidet har pr. i dag to medlemmer i forumet på vegne av landsdelen. I tillegg har Oslo kommune ett medlem. Europapolitisk forum støttes av en kontaktgruppe på administrativt nivå. Østlandssamarbeidet har ett medlem i denne gruppa, som bl.a. forbereder og følger opp møtene i Europapolitisk forum. Forumet er under diskusjon med tanke på mandat, sammensetning og arbeidsform i lys av regionreformen. Nytt EPF forventes på plass innen utgangen av 2020. Alle dagens 11 fylkeskommuner vil trolig få plass i det nye forumet.

Østlandssamarbeidet har løpende kontakt med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om Interreg programmene og er nasjonalt kontaktpunkt for Interreg Østersjøprogrammet – etter avtale med KMD. Østlandssamarbeidet deltar i **nasjonal referansegruppe for Interreg B og C programmene** (adm. nivå).

TV-gruppa (Gruppa for tidlig varsling og diskusjon av EU-saker)

TV-gruppa består i hovedsak av representanter fra arbeidslivets parter, de norske regionskontorene i Brussel, KS Brusselkontor og representanter fra Utenriksdepartementet (UD). Formålet er bedre kontakt og dialog om europapolitiske spørsmål mellom UD og gruppas medlemmer. Gruppa er et diskusjonsforum og skal etter planen møtes to ganger i året i Brussel for å diskutere saker av felles interesse på EUs agenda. EU-kommisjonens arbeidsprogram og prioriteringene for regjeringens arbeidsprogram for samarbeidet med EU er aktuelle tema på dagsorden. Østlandssamarbeidet er på mailing-lista og deltar på møter der det er relevant. Gruppa har hatt liten aktivitet det siste året.

Regjeringens Tysklandsstrategi – Østlandssamarbeidet er invitert inn i den interdepartementale arbeidsgruppa på administrativt nivå knyttet til Regjeringens Tysklandsstrategi. Gruppa møtes to ganger pr. år og arbeidet koordineres av UD.

Nasjonalt nettverk av internasjonale rådgivere

Alle som jobber med internasjonalt samarbeid i fylkeskommunene i Norge er med i et uformelt nettverk av internasjonale rådgivere. Nettverket møtes 1 til 2 ganger pr. år og vertskapet går på omgang mellom landsdelene. Vertskapet er ansvarlig for å forberede og gjennomføre møtet. UD, KMD og KS inviteres til møtene. Det er også dialog med nasjonale kontaktpunkt for ulike EU/EØS-program. Formålet med nettverket er gjensidig informasjonsutveksling, deling av god praksis, felles innspill til nasjonale myndigheter, plattform for diskusjon av europapolitiske/internasjonale tema og faglig oppdatering. Østlandssamarbeidets sekretariat har ansvar for å holde mailing-listen oppdater og fore vertskapet med en mest mulig korrekt liste i god tid før møtene. Østlandssamarbeidet har siden juni 2018 koordinert nettverkets arbeid med innspill til EUs neste programperiode 2021-2027 og arbeidsgruppa for bedre mobilisering til programmene.

c) EU-program for territorielt samarbeid - Interreg

Innenfor EU/EØS er det flere program som norske partnere kan delta i. Regionalpolitikk er ikke en del av EØS-avtalen, men gjennom samarbeid med våre naboland er Norge invitert inn i EUs territoriale samarbeid Interreg. Program-deltakelsen har gitt muligheter for finansiering av mange samarbeidsprosjekt innenfor regional utvikling. Samtidig har dette bidratt til nettverksbygging og utvikling av samarbeidsarenaer og møtesteder der mennesker fra forskjellige land og i ulike funksjoner har kunnet arbeide sammen om felles utfordringer.

De grenseregionale programmene (Interreg A) ivaretas av fylkeskommunene i et samarbeid innenfor programgeografien. Østlandssamarbeidet ivaretar norske regionale interesser i forhold til de transnasjonale og interregionale programmene (Interreg B og C) i samarbeid med KMD og andre landsdeler. www.interreg.no

Fylkeskommunene på Østlandet har siden 1996 deltatt i flere ulike Interregprosjekt, noen av dem i et samarbeid med partnere i Østersjøregionen, andre innenfor Nordsjøregionen og med regioner i hele Europa gjennom Interreg Europe.

Østlandssamarbeidet har hovedansvar for Interreg Østersjøprogrammet og deltar også i Nordsjøprogrammets styringskomite. Program-utviklingsarbeidet knyttet til ny Interreg periode 2021 – 2027 er godt i gang og vil være et viktig innsatsområde framover.

d) EØS-finansieringsordningene

I forbindelse med EØS-avtalen er det for perioden 2014 - 2021 avsatt betydelige beløp (2,8 milliarder Euro) som hovedsakelig skal brukes til prosjekt i "de nyeste" EU-landene + i Hellas, Spania og Portugal (totalt 15 mottakerland). Finansieringsordningene omfatter en EØS-ordning (Norge, Island og Liechtenstein) og en norsk bilateral ordning. EØS-finansieringsordningene er mottakerstyrt og prioritering av fokusområder skjer i det enkelte mottakerland. Norske regioner, kommuner og andre aktører har muligheter til å delta i arbeidet gjennom å tilby sin kompetanse og å bidra til ideutvikling og erfaringsoverføring i

nært samarbeid med regioner og aktører i de respektive EU-landene. Bilateralt samarbeid med givrelandene er styrket innenfor ordningene og utgjør nå en viktig faktor i ordningene. For fylkeskommunene i Østlandssamarbeidet har det vært fokusert mye på prosjekt rettet mot Estland, Latvia, Litauen og Polen. <http://eeagrants.org/>

e) Samarbeidspartnere på Østlandet

Østlandssamarbeidet har god dialog med ORE og OR for å stimulere synergier og unngå overlapp i arbeidet til de tre organisasjonene.

Osloregionens Europakontor (ORE)

ORE er en forening der Oslo og de tre fylkeskommunene på Østlandet er medlemmer. I tillegg er 12 kommuner og en høyskole medlemmer. Osloregionens Europakontor skal bidra til å styrke medlemmenes deltakelse, kompetanse og synlighet i europeiske prosesser. Gjennom kompetanseheving, prosjektutvikling og profilering skal foreningen sørge for økt deltakelse i EU/EØS-programmer, gode partnerskap og muligheter for å lære av andre. Kontoret har lokalisering både i Brussel og i Oslo. I forbindelse med Østlandssamarbeidets formannskap i BSSSC utførte ORE rollen som Brussel-antenne for det politiske nettverket i 2017 - 2019.

<http://osloregion.org/>

Osloregionen (OR)

Osloregionen er en frivillig politisk sammenslutning av 65 kommuner på Østlandet. Sammenslutningens formål er å initiere, utvikle og støtte samarbeidstiltak som styrker Osloregionens posisjon som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa. Samarbeidet i regionen skal særlig rettes inn mot utforming av strategier og igangsetting av samarbeidsprosesser på områder hvor samordning av deltakernes innsats vil være viktig. Fokusområdene er: Areal, transport, mobilitet og logistikk; klima og miljø; konkurransekraft og attraktivitet. Alliansen forestår ulike utredningsarbeid, arbeider med å styrke samarbeidet innenfor regionen og er en møteplass/arena for kommunene. <http://www.osloregionen.no/>

Oppdatert pr. 21.04.21/AIS